

# СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Галя Михайлова Кожухарова  
Тракийски университет, Стара Загора

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование .. 1. Педагогически науки професионално направление . 1.3. Педагогика на обучението по... докторска програма „Методика на обучението по физика“

**Автор:** ИЛИЯНА ПЕТРОВА ЧАКЪРОВА

**Тема:** ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ТРАДИЦИОННИ УЧЕБНИ МАТЕРИАЛИ ДО УЧЕБНИ ЕДИНИЦИ В СРЕДИ ЗА Е-ОБУЧЕНИЕ

**Научен ръководител:** проф. д.м.н. Георги Атанасов Тотков – ПУ“П.Хилендарски“

## 1. Общо представяне на процедурата и дисертацията

Настоящото становище е изготвено на основание заповед № Р33-5813/от 18.11.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилата за развитие на академичния състав на ПУ“Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив.

Представеният от Илияна Чакърлова комплект материали на е-носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва всички изискуеми документи.

Дисертационният труд се състои от увод, четири глави, заключение, списък с използвана литература и списък на авторските публикации по темата, приносите и перспективите на изследването. Няма представени приложения. Отделните части са много добре балансирани по обем.

Обемът на дисертацията е 128 страници основен текст. Списъкът на използваната литература включва 143 източника, от които 67 на кирилица и 76 на латиница. Списъкът на авторските публикации по темата се състои от 15 заглавия.

## 2. Актуалност на тематиката

Представеното дисертационно изследване е актуално за съвременната педагогическа действителност от една страна поради появата на световната пандемия и необходимостта от обучение в електронна среда, а от друга - намаляващият интерес на новото дигитално поколение ученици и студенти към традиционния начин на обучение и търсене на пътища за повишаване мотивацията и осъвременяване на учебния процес.

## 3. Познаване на проблема

В дисертационното изследване Илияна Чакърлова анализира теоретичните концепции за електронното и дистанционно обучение в контекста на конструктивисткия подход.

Специално внимание е отделено на различните стилове на учене, използвани в онлайн учебна среда. На тази основа е разработена и научно обоснована методика за трансформация на традиционни учебни материали до учебни единици и разполагането им в среда за е-обучение в бакалавърска програма в ПУ.

Представеният модел е съобразен с педагогическите и частно-дидактически цели на обучението, което го прави приложим в учебния процес не само по ИИТ, но и в други предметни области.

В теоретичната обосновка се разглеждат понятията е-обучение, дистанционно обучение и онлайн обучение, които понякога се използват като синоними. Добре би било да се разграничат по-ясно различията помежду им.

#### **4. Методика на изследването**

В концепцията на изследването коректно са посочени основните параметри на дисертационното изследване. Коректно са формулирани основните цели и задачи, подбрани са адекватни изследователски методи и средства, разработени са критерии и показатели за оценяване на резултатите от експерименталното изследване. Има какво да се желае при описанието на организацията и провеждането на педагогическия експеримент, като ясно се разграничат спецификите на обучение в контролната и експериментална група. Добре би било в приложение да се поставят анкетите и съдържанието на изпитните процедури. За да се направят задълбочени изводи също е добре да се изследват самите диагностични средства за валидност, надеждност и обективност.

Обобщението на резултатите от експерименталното изследване са представени и анализирани в количествен и качествен аспект. Резултатите са онагледени със съответни графики, тук също считам че изследването би спечелило при по-добро сравняване на резултатите поне чрез съответни хистограми.

#### **5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите**

Дисертационният труд има интегративен характер, което е основание да търсим неговата иновативна стойност в научен и приложен аспект в следните направления:

- Разработена е методика за трансформация на традиционни учебни материали до учебни единици в среди за е-обучение, подходящи за обучение в различни предметни области.
- Изследвано е влиянието на специфичните дейности от модела върху проектирането на прототипи на учебни единици за е-обучение; за определяне на логическите връзки между електронните учебни ресурси, за да се реализират целите на учебния процес; създаване на планове на обучение, адекватни за съответната ПО, в които участват самите обучавани.
- Представената методика е приложима за бързо и ефективно трансформиране на конвенционални учебни материали в качествено нови електронни ресурси, подходящи за виртуално обучение.

#### **6. Преценка на публикациите и личния принос на докторантката**

Представени са 15 публикации, които отразяват резултати, свързани с дисертационното изследване. Осем от публикациите са самостоятелни, 2 са на английски език. Като брой и качество представените публикации надхвърлят значително препоръчителните по нормативни документи. Те отразяват дългогодишен опит в областта на дисертационното изследване.

#### **7. Автореферат**

Авторефератът е разработен според изискванията на Правилата за развитие на академичния състав на ПУ“П.Хилендарски“ и отразява точно основните резултати, постигнати в дисертационното изследване.

## 8. Перспективи за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

В дисертационното изследване авторката е представила перспективите за развитие на изследването, които включват различни аспекти на методическия модел. Предложеният методически модел може да бъде адаптиран за целите на обучението в други предметни области.

Изследванията могат да продължат по посока на:

- ✓ усъвършенстване на методиката за разработване на учебни единици в среди за е-обучение, като например: създаване на групи от обучаеми, в зависимост от стиловете на обучение; всяка тема от разглежданата ПО да започва с ясно поставени учебни цели, да съдържа резюме на основните знания и умения, които учащите се трябва да постигнат, всяка тема да съдържа материали и насоки за самостоятелна работа и за самоконтрол и самооценка.
- ✓ добавяне на нови слоеве към виртуалните учебни единици за обучение;
- ✓ създаване на фреймови модели в различни области на физиката;
- ✓ апробиране на методиката в различни системи за е-обучение;
- ✓ търсене на решения на проблема за автоматизирана трансформация на електронни учебни материали до набори от учебни единици във всяка учебна ПО.

## 9. Критични забележки и препоръки

За подобряване на дисертационния труд и за коректност в бъдещите изследвания бих отправила следните препоръки:

- Да се направи ясно разграничение между е-обучение, дистанционно обучение и онлайн обучение, като се анализират предимствата и недостатъците на всяко едно от тях.
- Да се разшири математико-статистическия апарат на изследването.
- Да се прецизират критериите и показателите на изследването.

## 10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни и приложни резултати, които представляват принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Илияна Чакърва **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност като **демонстрира** изследователски качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от оценените по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Илияна Чакърва в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... , докторска програма „Методика на обучението по физика“.

10.01. 2022 г.

Изготвил становището: .....  
(проф. д-р Галя Кожухарова)